

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1930. Štev. 7.

Posamezna šte. 2 Din.

Ni izjeme . . .

Z ozirom na zadnji članek v Kranjskem zvonu „Materializem“ sem prejel sledeče anonimno pismo:

„Prečstiti gospod župnik!

Vaš delikatni razgovor, o katerem pišete v zadnji številki Kranjskega zvona, in razlogi, ki jih navajate proti takozvani „beli smrti“, me niso prepričali. Dovolite, da Vam pišem brez podpisa, saj v taki zadevi vendar ne morete pričakovati, da bi se Vam kdo podpisal.

Res je moderni materializem veliko zlo naše dobe. Toda vse vendar ni materializem, če ima človek v življenju ozire tudi na življenjske potrebščine. Kaj ni bolje, da en otrok živi v družini dobro, kakor da jih deset strada in morda umira od lakote? Kako pa naj uradnik ali pa celo delavec preživi veliko družino? Kaj ni bolje, da jih ni, kakor da so zanemarjeni, sestradani, bolni in morda v nadlego človeški družbi . . . ?!

Po mojem mnenju tudi Bog tega ne more tako zameriti, če se taki starši branijo otrok, ki jih preživljati ne morejo. Povsod so izjeme, tudi v takozvanem moralnem življenju morajo biti. Tega me ne boste nikdar prepričali, da je to greh, če se varujem nesreče, pomanjkanja in ne spravljam na svet gorja . . .“

Kaj naj na to pismo odgovorimo? Vsekakor je treba nanj odgovor!

Predvsem se mi zdi, da tudi iz njega diši čisti materializem. Saj vendar navaja za belo smrt predvsem materialne ozire, da „družina dobro živi . . .“

Napak bi bilo, ko bi kdo mislil, da smo duhovniki slepi za pomanjkanje, ki ga rodi veliko število otrok v revni, delavski ali uradniški družini. To je pač znak slabih socialnih razmer, ki ne nudijo ne uradniku, ne delavcu, pa tudi ne obrtniku toliko materialnih dobrin, da bi mogel mirno preživljati srednje veliko družino. Za to smo dolžni duhovniki in vsi kristjani po svojih močeh tudi socialno delati, da pomagamo dvigniti ljudsko blaginjo tako, da bi vsak mogel toliko zaslužiti, da si more ustanoviti lastno družino in jo tudi stanu primerno preživljati . . . Mnogi še danes ne umevajo našega socialnega dela in mislijo, da je vse to „politika“ ali pa „kšeft“, ko se ne morejo v svojem popolnoma zmaterializiranim mišljenju dvigniti niti tako daleč, da bi mogli umevati žrtve duhovnikovega socialnega dela.

Toda dasi priznamo, da je težko in pogosto skoro nemogoče preživljati delavnemu človeku ali srednjemu uradniku večjo družino, vendar moramo vedno klicati in opominjati, da je „bela smrt“ greh in da tu ni nikake izjeme.

Kar je samo na sebi moralno zlo, ni nikakor dovoljeno, v nikakih izjemnih slučajih.

Navedimo par primerov!

Bogokletstvo je samo na sebi moralno zlo. Boga preklinjati ni nikdar dovoljeno, če tudi bi s tem sebi ali komu drugemu rešili življenje.

Krivičen umor je sam na sebi moralno zlo in ni nikdar dovoljen. Če bi imel kak oče deset otrok, pa bi jih mogel preživljati le pet, ne sme pomoriti drugih pet, če tudi bi morda videl, da bodo sicer vsi umrli od lakote. Morda bi se ravno tako mogel izgovarjati, kakor pisec pisma: „Kaj ni bolje da jih pet živi, kakor da bi vsi umrli?“ Ne, ni mu dovoljeno pomoriti pet otrok, da bi rešil drugim petim življenje.

Dva bi plavala na eni deski. Toda deska ne more nositi obeh, enega bi pa lahko. Eden torej mora iz deske, eden mora umreti, da bo drugi živel, sicer umreta oba. Ali bi smel sedaj v tem slučaju eden drugega ustreliti, da si reši življenje? Ne! Če se eden prostovoljno ne žrtvuje za drugega, drug nima pravice vzeti mu življenja, čeprav bosta utonila oba.

Nikdar se ne sme storiti kaj slabega, da bi iz tega nastalo kaj dobrega!

Tako n. pr. tudi ni izjeme glede ločitve zakona. Včasih bi bilo dobro, če bi se dva ločila in bi se mogla drugič poročiti. Ne razumeta se, ne spadata skupaj, v zakonu je le prepir in gorje. Marsikdo si misli, da bi v tem slučaju bilo bolje, da bi bilo dovoljeno ločiti se in drugič se poročiti. Toda to ni dovoljeno. Tu je božji zakon, ki ga človek ne sme prelomiti! Rimski papež je raje žrtvoval vso Anglijo, da jo je kralj odtrgal od cerkve, kakor da bi mu bil dovolil razdreti zakon in se drugič poročiti. Če bi bil dovolil Henrik VIII., da sme zavreči svojo ženo, bi bila Anglija ostala katoliška, tako je pa kralj s svojim nasiljem odtrgal vso državo od katoliške cerkve, na tisoče katolikov je moralo prestati največje muke in strašno smrt. Vse to bi bil lahko papež preprečil, če bi bil dovolil razporočiti en zakon in skleniti drugega. Toda tu ni izjeme . . .

Ne kak vernik, ne kak duhovnik in tudi papež nima pravice podirati božji zakon in dovoljevati kake izjeme proti božji volji. Kar je samo na sebi greh, tega storiti ne sme dovoliti nikdo brez greha.

Kaj pa potem, če so pa take socialne razmere!?

Vdanost in zaupanje v voljo božjo! To je prvo in najbolj potrebno za zakon. Bog še ni nikogar zapustil, kdor Boga ni. Kdor v Boga zaupa, se mu vse dobro izteče. Več zaupanja v božjo previdnost, ki skrbi za lilije na polju in ptice pod nebom, brez katere še en las ne pade z naše glave . . .

Ali pa zdržnost . . . !

Ni dolgo še, ko je tudi gotovo slovensko časopisje norčevalo se iz devištva, iz zdržnosti in iz onih, ki se temu posvete. Toda, če tudi se ne oziramo na asketično ali bogoljubno stran devištva, zdržnosti, je v tem tudi velik socialen moment. Da se nekateri odpovedo uživanju, imajo mnogi drugi korist in uživajo sadove te odpovedi in te žrtve. Ti se potem žrtvujejo po bolnicah, po zavodih, delujejo celo življenje le za druge, da bi iz ljubezni do Kristusa pomagali človeški družbi. Če se tisoči in tisoči žrtvujejo za druge in si odpovedo vsemu, naj se pa tudi starši

žrtvujejo iz ljubezni do otrok v odpovedi . . . , če si ne upajo nositi bremena, radi katerega je bil postavljen zakon. Izjeme za greh pa ni nobene!

Onama, po katerem se imenuje greh, je Bog radi enega samega kaznoval s smrtjo v vedno syarilo bodočim rodovom . . .

Z morfijem v smrt.

Pierre l'Ermite (Pariz):

Zdravnik je končno vendar obupal. Saj mu je zelo neprijetno, da se mora vedno dotikati tega trupla, kajti pljuča so uničena in v teku 24 ur ubogi mladi Edmund pl. Gardenay sploh ne bo imel nobenih pljuč več. Danes se je odločil zdravnik, da očetu ne bo nič več prikrival resnice; vzame ga s sabo k oknu . . . „Konec je z njim,“ zašepeta trdo. „Do kometca sem moral iti, da sem začutil utrip žile . . . Sicer pa boste kmalu sami videli!“

Zdravnik se nato zopet vrne k bolniku, prime mladega oficirja za roko in ga potegne za kožo med prsti; namesto da bi koža skočila zopet nazaj kakor pri zdravih ljudeh, se ni niti premaknila. Oba moža sta izmenjala dolg pogled.

„Kako je z mano?“ vpraša bolnik, ki ga je stvar vznemirila. „Kmalu bo bolje, moj dragi!“ „Tako sem slab!“ „Ah, treba je časa,“ ga prekine oče . . . „za vse je treba časa!“

V salonu je zbrana vsa družina: oče, mati, soproga, sestre, strici in tete. Zdravnik si nadeva rokavice: „Sedaj torej veste, kako je z bolnikom! Morda bi poklicali duhovnika . . . sedaj je čas. „Oh ne, še ne . . . to bi ga umorilo!“ zaihti soproga. „Kakor hočete; povedal sem vam to, ker se zavedam, da je to moja dolžnost.“

„Popolnoma prav, gospod doktor; zelo smo vam hvaležni.“ — „Priporočam se.“ — „Kdaj pridete nazaj, gospod doktor?“ — „Ne pridem več, razen če me boste pozvali . . .“ — „Ali je v resnici tako slabo z njim!“ — „Ponavljam, da zelo slabo!“

Zdravnik odide; med vrati si prižge cigaro in si ponovi besede, ki jih je pravkar izrekla soproga: „To bi ga umorilo!“

Salon je podoben kulisi v gledališču, prizor pa se odigrava v sobi umirajočega. Preden vstopijo, se postavijo pred ogledalo, si obrišejo oči in s pudrom zabrišejo sledove solza; uredijo si lase. „Dober dan,“ dahne bolešno bolnik. — „Nimaš nič apetita?“ Trudno je odmajal z glavo. — „Kaj pa želiš, moj dragi? Saj je vendar naravno, da nimaš nobene moči več, ko ničesar ne ješ. Morda bi malo mleka? Ali v mehko kuhano jajce? Saj veš, da le eno znamenje zadostuje . . .“

Četrť ure pozneje pride soproga. „No . . . Edmund?“ — „. . .“ — „Saj je razumljivo, da se ne počutiš nič bolje . . . Zelo bi bilo treba dežja . . . Stene so vse vlažne. Jaz sem vendar zdrava, pa še meni to vreme nič kaj dobro ne de.“

Čez druge četrť ure pride stric. „No, moj dragi, kako gre? Nič kaj zdrav še nisi videti . . . Seveda zanemarjeni katar . . . treba ga je dolgo . . . saj vemo . . . , barometer se dviga . . . , sreča, da se dviga!“

Sedaj pride vrsta na tri tete. „Ali bi rad čaja!“ Danes nimaš takšne mrzlice kot včeraj . . . O, gotovo; pačakaj malo da ti popravim blazine . . . tako.“ V tem trenutku se vrže bolnik v hudi krizi nazaj na blazine. „Nič hudega, moj dragi!“ — „Toda povejte vendar, ali sem v nevarnosti?“ — „V nevarnosti!!!“ Vse tri tete dvignejo hkrati svojih šest rok v protest. — „V nevarnosti!!! Prosim te, ne govori več tako strašnih reči. Trgaš nam srce s takimi mislimi . . . Zdravnik pravi, da je danes bolje v primeri z včerajšnjim dnevom! Ne smeš si vzbujati črnih misli . . . Saj ne mislimo, da se bojiš? . . .“ — „Ne, ne bojim se,“ pravi mladi mož in oči se mu svetijo od mrzlice; „ravno zato vprašujem.“ — „No, naj bo, ti bom pa povedala . . .

Zanemarjen katar imaš . . . to je vse! Kdo ga še ni imel? — Predvsem pa ne govori takih stvari pred svojo mlado ženo in pred svojimi starimi stariši! — Čudovito, da možje ne znajo ničesar prenesti . . . celo častnik ne . . . Radi nosite sabljo; če pa je treba pokusiti nekoliko zdravil, takoj mislite, da je že vse zgubljeno . . . V nevarnosti! . . . Tebi se meša . . . saj vendar pripravljamo tvoj kovčeg, da ga pošljemo v Cannes . . .“

Ob sedmih svečer; vsi so pri večerji. Mala, deset let stara Edmundova sestra Ivanka je pri svojem bratu. Sama sta; mirna mala deklica, ki o vseh teh komedijah ničesar ne ve, pomiri bolnika. Ravno je grozdje. „Ali daš tudi meni malo, Ivanka?“ In s svojimi majhnimi, nespretnimi prstki trga jagodo za jagodo in mu jih daje; bolnik jo privije k sebi: „Kaj ne, Ivanka, jaz sem vendar dober kristjan: nočem se tako posloviti od življenja kakor pes . . . Kaj ne, bolan sem?“ — „. . .“ — „Povej, Ivanka!“ Otrok ga v joku objame. „Da, gotovo . . . ti si zelo bolan!“ — „Vsi pravijo tako, kaj ne?“ — „Da,“ zašepeta otrok, ki ne zna lagati. „Umrl bom . . . ali ne?“ „Morda že danes . . . kakor je papa pravkar dejal . . .“ — „Nič ne dvomim, ali vedno ta komedija . . . Menijo, da sem kakšen slabič . . .“

Edmund postaja vedno bolj blede: ne zaradi tega, ker mora umreti, temveč zaradi misli na velikansko nevarnost, na strašni prepad, h kateremu ga tako neumno peljejo; zdi se, kakor da so njegove oči večje . . . vse se vrti okrog njega.

Ivanka prestrašena zbeži od bolnika: „Moj brat je v krizi . . .“ Vsi tečejo v sobo. Bolnik si hitro odpomore od svoje slabosti, toda že so mu vbrizgali tri doze morfija.

Na tem bitju, na katerem že leži senca smrti, se vrši tuja prikazen; po strašnem sporočilu se je duša kmalu zopet posvežila in zahtevala za vsako ceno duhovnika; toda telo je zaradi vbrizganega morfija otrpnilo in ni več poslušno. „Umira,“ zaječi sobarica, ki se ponaša z imenom bolniške sestre, ker je nekoč v bolnici pomivala pod! Na te besede mu vbrizgajo morfij še v drugič in tretjič . . . Duša začuti ta strašni položaj . . . Hočejo, da telo umrje brez bolečine; telo uspravajo, ne da bi pri tem pomislili na dušo, katero tako živo zaklenejo; doleti jo usoda „žive zakopane“. Od časa do časa se skloni kdo izmed teh nedoslednih ljudi nad bolnika: „Edmund . . . ali trpiš? Tvoj stari stric govori s tabo . . .“ Nesrečnikova duša bi zakričala: „Pri usmiljenju božjem, duhovnika!“ In ne da bi vedela, izrazi Ivanka to željo: „Ali ne bi morali poklicati gospoda župnika?“ — „Tiho bodi!“ zakliče oče . . . „govori bolj tiho . . . Hvala lepa! Duhovnika z vso njegovo pripravo za previdevanje . . . z njegovimi svečami . . . ti hočeš svojega brata takoj umoriti.“ „Toda vendar!“ — zašepeta teta, „ne bo kmalu . . . ker je še gorak . . .“ — „Nikoli! . . . To je zelo enostavno . . . Če bi hotel dohovnika . . . no! on sam . . .“ — „On sam???“ — „On sam bi ga zahteval!“

Ko bo večja plača.

Iz šole smo šli. Cela tropa otrok se je sukala okrog mene in smo čebljali vsepoprek. Najbolj se je rinil k meni Tinko iz prvega razreda. Bil je nad vse ljubek dečko, kakor kak Murilov angelček, lepo vzgojen, dobrega srca in lepih manir.

„Tinko, kaj boš pa sedaj delal, ko prideš domov?“ ga vprašam.

„Jedel bom, potem se bom pa igral.“

„S kom se boš pa igral, imaš kakega bratca ali sestrico doma?“

„Nič. Sam sem. Pa sem že večkrat prosil papana, da bi kupil kakega bratca ali sestrico, da bi se mogel z njo igrati. Pa pravi papan, da sedaj ne, kasneje, ko bo imel večjo plačo . . .“ Tako je brbral otrok nedolžno in veselo poskakujoč okrog mene.

„Jaz bi tako rad imel kako punčko ali kakega fantka bratca doma, sedaj se moram pa kar sam igrati . . .“

„Torej, ko bo večja plača . . .“ sem se zamislil. Pa je imel sijajno plačo. In pogledam otroka in si mislim — : Morda mu Bog vzame še tega, ko drugih ne mara . . .

In Tinko je rastle in vzrastel v velikega fanta, ki je bil ponos svojim staršem.

Večkrat sem ga pozneje srečal, pa vselej se se spomnil takratnega pogovora in moje tedanje misli . . .

Tinko je postal vojak, bil je v častniški šoli. Z velikim veseljem so ga čakali starši doma, ko bo prinesel dolgo sabljo in postal rezevni častnik. Pa je prišel nenadoma telegram: Vaš Tinko je pri kopanju utonil . . .

Ko drugih ni hotel, mu je Bog še tega vzel . . .

Župnija Kranj.

Oznanila za julij.

4. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom.

5. **Sv. Ciril in Metod.**

6. **IV. ned. po binkoštih**, prva ned. v mesecu, slovesno praznovanje sv. Cirila in Metoda. Pri 6. sv. maši skupno sv. obhajilo za moške, ki imajo prej v soboto in ta dan prednost pri vseh spovednicah. Ob 10. peta sv. maša v čast sv. Cirilu in Metodu. Pop. ob 7. ura molitve in pete litanije presv. Srca Jezusovega. Ob 6:15 shod za žensko Mar. družbo.

13. **V. ned. po binkoštih**. Ob 10. slovesna sv. nova maša. Pop. ob 7. pete litanije M. B.

16. **Karmelska Mati Božja.**

19. **Sv. Vincencij Pavelski**, ob 6. sv. maša za Vincencijevo družbo.

20. **VI. ned. po binkoštih**, služba božja po navadi. Ob 6:15 shod za dekliško Mar. D. **Pri popoldanskih službah božjih darovanje za g. kaplana.**

22. **Marija Magdalena**, ob 6. sv. maša na Rupci.

25. **Sv. Jakob, ap.**

26. **Sv. Ana**, ob 5:30 sv. maša v Šmartinu za sososko Huje, ob 6. v Čirčičah za sososko Čirčiče, ob 8. sv. maša v rožnivenški cerkvi. V župni cerkvi samo ob 6. sv. maša.

27. **VII. ned. po binkoštih**, ob 10. sv. maša na Rupci in v župni cerkvi. Zjutraj skupno sv. obhajilo za dekliško Mar. Družbo.

Počitniško kolonijo priredi Marijin vrtec v Kranju za svoje člane in članice na sv. Joštu. Od 7. do 13. julija za dečke, od 14. do 20. julija za deklice. Celotna oskrba za otroka bo stala Din 12 na dan. Revni bodo dobili vse brezplačno, ker prispevata v ta namen Vincencijevo družba in Hranilnica in posojilnica v Kranju. Dotični starši, ki žele poslati svoje otroke na počitniško kolonijo, naj jih prijavijo pri g. voditelju Vrtca dr. Pogačniku. Za 6 dni plačajo 72 Din. Kakih 10 otrok se bo sprejelo brezplačno v kolonijo. To bo prvi poizkus, če se bo obnesel, bomo prihodnje leto tako kolonijo priredili v večjem obsegu. Starši se bodo na ta način sami doma nekoliko odpočili, ko ne bo treba skrbeti za otroke, mladini bo pa tudi prav prišlo bivanje v planini in gozdnem zraku. Z otroci gre g. dr. Pogačnik in še par gospodičen, ki bodo pazile na mladino.

Poročeni pari:

1. **Stopar Henrik**, delavec, Kranj 102 in **Rampaher Liza**, delavka, Kranj, Savsko predmestje 23, poročena 1. januarja.

2. **Jugovič-Schwinger Friderik**, profesor risanja, Otočac in **Slavica Premru**, hči krojača, poročena 9. jan.

3. **Jama Ivan**, klepar, Kranj 154 in **Marija Mihelič**, šivilja, Kranj, Kokriško predm. 68, por. 12. jan.

4. **Pavlič Jožef**, hišnik, Kranj 148 in **Jožefa Barlanč**, šivilja, Kranj, Kokriško predm. 5, poročena 12. jan.

5. **Rojina Jožef**, trgovec, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3 in **Stupica Karolina**, hči gostiln., Kranj, Kokriško predm. 1, por. 25. jan.

6. **Oblak Franc**, posestnik, Jama, Mavčiče in **Frančiška Šink**, posestnika hči, Kranj, Kokriško predmestje 11, poročena 5. februarja.

7. **Krt Matevž**, posetnika sin, Premskovo 6 in **Marija Drempetič**, posestnica, Gorenje 18, por. 9. febr.

8. **Dolinar Peter**, čevljar, Premskovo 35 in **Marija Dolinšek**, delavka Zg. Bitinj 42, por. 16. febr.

9. **Nadižar Franc**, posestnik, Prebačevo 2 in **Marija Triler**, pos. hči, Čirčiče št. 34, por. 17. febr.

10. **Maselj Janez**, posestnik, Senčur 79 in **Ivana Jerman**, pos. hči Gorenje 2, por. 23. febr.

11. **Šumi Janez**, mesar, Kranj 10 in **Sajovic Frančiška**, pos. hči, Gorenje 21, por. 23. febr.

12. **Tomazič Franc**, vpokojeni poručnik, Kranj, Kokriško predm. 105 in **Marija Pretnar**, tov. delavka, Kranj, Kokriško predm. 16.

13. **Pajer Janez**, žagar, Kranj 114 in **Alojzija Groselj**, kuharica, Kranj 115, poročena 23. febr.

14. **Klančnik Alojzij**, posestnik, Mojstrana 47 in **Angela Ovsenek**, Brezje, župnija Kovor 5, por. 26. febr.

15. **Bele Janez**, zidar, Huje 21 in **Marjeta Švelc**, roj. **Žuzek**, posestnica, Huje 21, por. 26. febr.

16. **Babnik Avguštín**, krojaški pomočnik, Ljubljana, Sv. Petra c. 76 in **Ana Čadež**, šivilja, Kranj 185, poročena 1. marca.

17. **Grašič Anton**, krojač, Huje 2 in **Julijana Vozelj**, zasebnica, Kranj, Savsko predm. 43, poroč. 3. marca.

18. **Repič Karol**, knjigovodja, Kranj 88 in **Marija Fugina**, zasebnica, Kranj 158, por. 9. apr.

19. **Finžgar Franc**, čevljarski pomočnik, Kranj 62 in **Marija Kogoj**, kuharica, Kranj 52, por. 21. apr.

20. **Lipar Andrej**, polzemljak, Spodnji Brnik 10 in **Ana Sitar**, hči kočarja, Milje 6, por. 4. maja.

21. **Praček Martin**, mizar, Kranj, Savsko predm. 28 in **Valerija Semič**, hči delavca, Kranj 38, por. 4. maja.

22. **Kušar Ivan**, šofer, Kranj, Kokriško predm. 5 in **Albina Viršek**, trg. sotrudnica, Senčur 64, por. 6. maja.

23. **Hrovat Alojzij**, čevljar, Kranj, Kokriško predmestje 87 in **Marija Uršič**, kuharica, Kranj 152, poročena 11. maja.

24. **Čebul Jožef**, kočar, Kranj, Savsko predm. 39 in **Pelko Alojzija**, delavka, Huje 21, por. 12. maja.

25. **Martinuzzi Edvard**, priv. uradnik, Kranj 191 in **Marija Pavlič**, šivilja, Kranj 166, por. 12. maja.

26. **Zupan Janez**, delavec, Trboje in **Perčič Ivana**, služkinja, Čirčiče št. 2, por. 19. maja.

27. **Mate Vincencij**, mlekar, Ljubljana, Majstrova ul. 10 in **Oblak Kristina**, kuharica, Kranj, Kokriško predmestje 97, por. 18. maja.

28. **Jenko Jožef**, mizar, Praše 9 in **Štibilj Marijana**, tov. delavka, Kranj, Kokriško predm. 46, por. 19. maja.

29. **Okorn Andrej**, zidarski pomočnik, Kokrica 31 in **Hafner Marija**, služkinja, Premskovo 81, por. 1. junija.

30. **Deu Bogomir**, komisar sreskega načelnštva, Kranj 114 in **Crobath Marija**, hči trgovca, Kranj 141, por. 3. jun.

31. **Sotlšek Ivan**, čevljarski pomočnik, Kranj, Kokriško predm. 47 in **Štravs Amalija**, delavka, Kranj, Kokriško predm. 72, por. 8. jun.

32. **Lokar Viktor**, tesar, Struževo 10 in **Mrovje Marija**, delavka, Premskovo 18, por. 9. jun.

33. **Zupan Janez**, mizarski mojster, Kranj 73 in **Peteani Emilija**, pletiljka, Kranj, Kokriško predm. 105, por. 15. junija.

34. **Podgoršek Primož**, usnjarski pomočnik, Kranj, Savsko predm. 36 in **Marijana Žagar**, hči kočarja, Senčur 151, por. 22. jun.

35. **Remic Janez**, kočarja sin, Senčur 140 in **Marija Maselj**, hči delavca, Senčur, por. 22. jun.

Razno.

Spoved za gluhe. V naši župni cerkvi nimamo nobenega pripravnega prostora za spovedovanje takih, ki slabo slišijo. Ob spovednici na hodniku ob zakristiji vedno hodijo ljudje, v zakristiji je ob nedeljah tudi vedno kdo po opravkih, tako je za spovednika in za spovedanca neprijetno med spovedjo, če ljudje hodijo mimo. Za to prosim take, ki slabo slišijo, da pridejo k spovedi ob sobotah popoldan. Takrat se lahko mirno opravi spoved v zakristiji. Od 5. ure naprej smo spovedniki vedno na razpolago, če bi ne bilo nobenega v spovednici, pa katerega pokličite po cerkveniku.

Procesija presv. R. T. v Kranju je šla letos v Korkriško predmestje. Udeležba je bila še precej dobra. Okna povsod razsvetljena, koder je šla procesija. Pri procesiji je igrala domača godba na pihala. Želeti bi bilo, da bi izginili radovedneži ob straneh. Kdor ne gre za procesijo, naj ne stoji ob strani, ampak naj raje ostane doma, da ne moti udeležencev. Tretji blagoslov se mi ne zdi na primernem kraju, ker se procesija tam ne more razviti pred znamenjem. V prihodnje bo treba blagoslov prirediti na vogalu Žolarije na Korkriški cesti, kjer nastaja lep trg in je tam krasen pogled na planine in na polje. Potem bi šla procesija po Korkriški cesti in zavila mimo nove šole v mesto. Kaj pravite k temu?

Procesije na Premskovem se je v nedeljo po prazniku letos udeležilo veliko število ljudstva. Mnoge je privabila iz mesta godba. Udeležile so se je tudi sosednje soseske z banderi. Med 4. blagoslovom je stalo nekaj fantov pred cerkvijo pokritih in so se kar nežinirano pogovarjali med seboj, kakor sem videl od altolja. Drugič bi bilo morda prav, če soseska postavi nekaj rediteljev, ki naj bi take neotesance odstranili.

Novo sv. mašo bo pel v nedeljo, dne 13. julija v Kranju čast. gospod Valentin Benedik, rojen v Šmartinu pri Kranju 13. februarja 1907. Njegov oče je bil Franc Benedik, poslovođa, ki je umrl v Kranju 22. marca 1915. Pred 10. uro se vrši slovesen vhod novomašnika v župno cerkev, kjer bo pridiga, na to slovesna sv. maša in darovanje za novomašnika. Cerkvni govor bo imel g. Veider Ivan, župni upravitelj v Poljanah pri Toplicah.

Delavski dom. Tekom meseca julija bomo začeli sprejemati v deklški oddelek tudi dekleta.

Župnija Šmartin.

25-letnica župnika Alojzija Šarca.

Komaj teden dni je minilo od blagoslovitve novega prosvetnega ognjišča. Šmartin je zopet praznoval lepo slavje: 25-letnico svojega župnika.

25 let je preteklo, odkar župnikuje v Šmartnu gospod Alojzij Šarec. Redek jubilej! In še med temi redkimi je malo takih, kakor je bilo šmartinsko: priznanje za veliko delo. Župnik, ki je dopolnil 64 let, daruje že 39 let presveto daritev in že 38 let pase duše, skrbi zanje ter se žrtvuje. Tak jubilej ni zvonjenje za delopust, ni mejnik med delom in počitkom, ampak naravna hvaležnost fare do svojega priljubljenega pastirja, priznanje, ki kliče na nadaljne delo in novo žrtev; po takem priznavanju dela je namreč nov napor lahek in lep.

Na sv. Alojzija zvečer, na gospodov god, kakor vsi pravijo v Šmartnem, je slovesno pritrkovanje šmartinskih zvonov otvorilo praznovanje. Zvonovi, ki jih je oskrbel g. župnik, so zdaj tudi njemu zavriskali. Po vsem gorenjskem kotu pravijo, da znajo v Šmartnem najbolje pritrkovati. Pa naj bo to res ali ne, šmartinsko zvonjenje je muzika, pa poslušaj kadarkoli: čedni so ti zvonovi! Nato so se pred župniščem zbrali pevci, združeni moški pevski zbor, 30 pevcev po številu, je zapej podoknico, ki je odmevala po tistem šmartinskem polju. Številni lampjončki so goreli krog župnišča — kakor da tako gori hvaležna ljubezen faranov!

Tolmač šmartinskih želja pa je bil ta večer sedmošolec Leo Matajec, ki je g. župnika pozdravil z jedrnatimi častitkami.

Lepo je bilo v nedeljo. Pri jutranjem opravilu so letošnji prvoobhajanci skupno darovali sv. obhajilo za svojega župnika. To bo gotovo ostalo vsem župljanom, posebno pa prvoobhajancem za dolgo v spominu. Dan prej so otroci prvokrat prejeli Gospoda, takoj drugi dan so ga pa darovali za svojega domačega gospoda! Za to lepo slovesnost otrok sta požrtvovalno skrbeli zlasti domači gđč. učiteljici.

22. junij je bil za šmartinsko faro izreden dan. Cerkev je bila okrašena kakor nevesta in razsvetljena kakor sama nebeška dvorana, zvonovi so peli in vabili. Pred slovesno mašo sta farna ključarja Miha Draksler in Franc Sušnik izročila g. župniku lep, gotski mašni plašč bele barve, katerega mu je podarila fara za petindvajsetletnico. Nato se je vršilo cerkveno opravilo. Sv. mašo je daroval jubilan sam v novem plašču, spredaj v cerkvi pa so sedeli zastopniki fare, po številu 47, oltar pa je obkrožalo 11 duhovnikov, ki so prihiteli na slavje. Cerkvni govor je imel sošolec g. župnika, vpokojeni profesor dr. Alfonz Levičnik. Njegove tople besede in verne misli zaslužijo, da jih na kratko posnamemo:

Potovanje je človekovo življenje na zemlji. Velik božjepotni sprevod se neprenehoma pomika proti nebeškemu Jeruzalemu.

Ta romarski sprevod ima svoje vodnike: papeža, škofe, manjše skupine pa vodijo župniki. — 14. dec. 1904. je do-romal vodnik šmartinske fare, pokojni župnik Josip Razboršek. Tedaj so župljani prosili škofa, naj jim pošlje za vodnika mladega gospoda, ki je bival tedaj pri Sv. Joštu. Škof so prošnjo uslišali in od 12. 7. 1905. vodi šmartinski sprevod župnik Alojzij Šarec. 25 let je od tega, prav je, da pogledamo nazaj.

Otrok pride na svet. Ne spada še v vrsto nebeških božjepotnikov. Prineso ga v cerkev, pri sv. krstu ga duhovnik uvrsti v nebeški sprevod. — V teh dvajsetpetih letih jih je župnik Šarec s svojimi pomočniki sprejel 2046 v vrsto božjih otrok in jih zapisal v knjigo življenja.

Na potu proti večnosti stoje mejniki — mejniki božjih in cerkvenih zapovedi. Župnik vas je opominjal, da jih ne prestopajte. Pa če kdo vendar ni ubogal in je zašel na krivo pot, ki pelje v pogubljenje, tega je župnik poiskal in ga v zakramentu sv. pokore spet pripeljal na pravo pot.

Pot proti nebesom je strma in težka. Samo človeške moči je ne zmagajo. Zato vodnik moli dan za dnem za svoje romarje, daruje zanje vsako nedeljo in vsak praznik, da ji izprosi moči od zgoraj, moči in milosti od Vsemogočnega. In vsak dan ji je delil angelski kruh, da niso omagali.

Pa se spotoma dva mlada popotnika spoznata in skleneta, da bosta hodila skupaj skozi življenje. Prideta k vodniku. Ta ju podučí, opominja, naj potujeta v ljubezni in edinosti Kristusovi, ter ju poroči v zakramentu sv. zakona. V dvajsetpetih letih je šmartinski vodnik združil 459 božjepotnih parov.

Ta ali oni popotnik obnemore, pride čas, ko je treba končati romanje in stopiti pred božjega sodnika. Tak še posebno potrebuje skrbi in pomoči svojega vodnika. Ta mu prinese iz božje hiše sv. popotnico in ga mazili s sv. oljem ter ga potolaži. In ko zatrisne trudne oči, vodnik zanj moli, zanj daruje sv. mašo, spremi njegovo truplo k počitku in blagoslovi njegov grob. V teh dvajsetpetih letih jih je iz Šmartna odšlo v večnost 1.669. Upamo, da jih že mnogo izmed njih uživa večno veselje, drugi pa še čakajo v vicah, da se popolnoma očistijo, tu okrog cerkve pa čakajo njihovi zemeljski ostanki vstajenja.

Zato Tebe Boga hvalimo danes za vse milosti, ki si jih delil šmartinski župniji po njenem vodniku teh 25 let. Prosimo pa obenem, da g. župnika še dalje podpiraš s svojo milostjo do tedaj, ko pokličeš tudi njega k sebi na plačilo.

Ta topli govor bo gotovo pomnil vsak domačin še pozno, pozno.

Pri opoldanskem krepčilu v župnišču so častitali posamezniki g. jubilaru. Najlepše voččilo mu je izročil g. kanonik dr. Klinar. Izročil je g. župniku dekret presvetlega g. škofa, s katerim imenuje župnika Alojzija Šarca za duhovnega svetnika. To odlikovanje višje cerkvene oblasti je dragoceno priznanje velikih zaslug g. Šarca na socialnem, prosvetnem, dobrodelnem polju in tudi drugod. Govorniki so zlati spominjali z veseljem, kako je župnik — dobri pastir vedno vodil svojo faro v duhu ljubezni, miru in prijateljstva med sosedi in vaščani.

Popoldan se je vršila po slovesnih večernicah proslava za širše občinstvo v Domu. Lepo je pozdravil g. jubilara domači župan g. Bašar, ki mu je častital v imenu fare in občine. Petje, dramatski prizori in deklamacija so pokazali globoko in obkrito hvaležnost faranov do svojega župnika. Pokazalo se je, da ga imajo res radi.

Lep in dostojen jubilej! Vidite, tako ljubi ljudstvo svoje duhovnike. In prav je, dvakrat prav, da tudi pokaže, kako dobro zna ceniti dobre duhovnike. Ti so vsi njegovi in delajo zanj. Takih nam Bog dovolj pošlji!

Dr. J. Pogačnik.

Župniku A. Šarcu.

Ob 25 letnici župnikovanja.

Kdo Vam je povedal, venci,
da nam cerkev okrasite?

Kdo je rekel vam, zelene kite,
da za danes Dom nam napolnite?

Ali so povedali zvonovi?
Ali topli so glasovi
naših src se zgovorili?

Bodi kakorkoli!

Dragi župnik danes god praznuje,
zraven pa slavi častito slavje,
dvajsetpet let našim dušam župnikuje.

O lepo je biti oče!
Lepše še je zvanje materinsko.
Ali, da poklicev božjih kroge sklenem:
O najlepše zvanje, zvanje svečeniško —
svečenik je dušam oče, mati vse obenem.

In kar pravi božje pismo o Gospodu,
to spolnjuje v vsakem se pastirju:
prvo ni uspeh, je žrtev,
tiha in nevidna, darovana Bogu . . .

O, ves čas
skoz dvajsetpet let dobro umel
božje volje si ukaz:
trudil si se in oral, sejati si v blagoslovu dela,
nisi maral, če ni nikdo rekel „hvala“,
nisi maral, če je tudi druga roka žela.

Ali v petkrat petih letih marsikaj se vseje,
marsiktera kliča se v cvet požene . . .
Pa preštejmo belo cvetje
Tvoje tihe, Tvoje drage setve!

Razrvano bilo je župnišče.
Ti iz njega si ustvaril
ljubi dom — a ne le zase,
v njem si fari vsej odprl zavetišče.
Sprejmeš tujca, sprejmeš brata,
o vsakomur so za svet odprta vrata.

Božjo luč si v dušah netil,
a, da tudi v cerkvi bi bilo ko v dušah,
hram si božji z lučjo nam razsvetilil.

Nisi zbal se i preskušnje:
ogenj hiši božji uničil je ostrešje.
Ti postavil si Gospodu Bogu
domovanje še trdnejše.

In vse fare daljni sloves
dalj še nesli novi so zvonovi.

Glej, čimdalj poslušaj jih,
tembolj po njih si žejen —
še umreti težko ni, če pojejo
domači ti zvonovi.

In ta Dom — velika priča
velikega svečenika.
Tvojih silnih žrtev je glasnik,
jubileja Tvojega največji spomenik!

Angel božji, piši, piši,
v knjigo župnikovih dni!
Da se ne pozabi, ne presliši,
kaj pastirja žrtev naredi.

A zapiši tudi našo hvalo,
zraven pa pristavi hitro tudi prošnjo:
da še dolgo, dolgo bi tako ostalo.

Župnik — svetnik, dolgo, dolgo
zdrav med nami naj živi!
Svoje setve sad stoteri
naj njegove vidijo oči!

Oznanila za julij.

2. julija. **Obiskovanje Marijino.** Ob 6. v Crngrobu obljubljen sv. maša za sitarsko in žimarsko obrt.

6. julija. **4. nedelja po bink.** Ob 6. duhovno opravilo po navadi, ob pol 10. slovesna nova sv. maša, katero bo daroval g. Vilko Pipp, popoldan ob pol 4. slovesne pete litanije.

12. julija. **Sv. Mohor in Fortunat.** Ob 4. uri sv. maša v Stražišču, po sv. maši gre obljubljen procesija k sv. Joštu, kjer bo sv. maša z blagoslovom.

13. julija. **5. nedelja po bink.** Božja služba po navadi. Popoldan po litanijah shod 3. reda.

20. julija. **6. nedelja po bink.** Božja služba po navadi.

25. julija. **Sv. Jakob.**

26. julija. **Sv. Ana,** mati Marije Device, duhovno opravilo pri sv. Joštu. Ob 6. uri pridiga in sv. maša z blagoslovom, ob 9. druga sv. maša.

27. julija. **7. nedelja po bink.** Božja služba po navadi.

Kronika.

Novomašnik č. g. Vilko Pipp je bil rojen 30. maja 1905. v Lescah. Njegov oče je bil železniški uradnik na postaji Kranj, pa je 9. julija 1916. utonil v Kokri ter je pokopan na tukajšnjem pokopališču. Zapustil je pet nedoraslih otrok, najstarejši je dosegel duhovniško čast. Slavnostni govornik pri novi maši bo č. g. Franc Watzl, profesor na kranjski gimnaziji. Po pridigi bo darovanje za novomašnika.

Poročeni.

11. maja, **Bradaška Anton,** hišni posestnik iz sv. Barbare pri Škofji Loki z Marijo Lebar iz Stražišča.

18. maja, **Miklavčič Franc,** delavec iz Škofje Loke z **Amalijo Šraj,** delavko s Trate nad Škofjo Loko.

25. maja, **Pirnat Franc,** posestnik na Homcu s **Frančiško Benedik** iz Stražišča.

18. maja, **Grabnar Rupert,** čevljar iz Št. Vida nad Valdekom s **Pavlo Osvald** iz Št. Lorenca na Pohorju.

1. junija, **Česen Ludvik,** delavec iz Sražišča s **Te-rezijo Ambrož,** delavko iz Stražišča.

7. junija, **Knorke Vilem**, tkalski mojster, rojen v Upicah na Češkem z **Angelo Rozehnal**, rojeno v Misteku na Moravskem.

8. junija, **Naglič Anton**, zidar, rojen na Zg. Beli s **Kovač Marijo**, delavko, rojeno pri Sv. Križu nad Litijo.

1. junija, **Jerše Anton**, železniški uslužbenec iz Sr. Bitinja z **Ivano Eržen** iz Zg. Bitinja.

Umrli:

28. aprila, **Franc Šifrar**, zak. sin Mat. Šifrar iz Sr. Bitinja, star 2 meseca.

29. aprila, **Porenta Franc**, posestnik iz Sr. Bitinja št. 11, star 74 let.

1. maja, **Gorjanc Peter**, posestnik v Stražišču, star 74 let.

3. maja, **Zevnik Franc** iz Drulovka, star 70 let.

13. maja, **Marija Tepina**, samska hišna posestnica iz Stražišča, stara 84 let.

2. junija, **Franc Dagarin** iz Sr. Bitinja, star 5 mesecev.

17. junija, **Stanislav Kalan** iz Brega, star 1 mesec.

21. junija, **Julijana Zeme**, vdova železniškega kurjača iz Gorenje Save, stara 61 let.

Duh. svetnik Pokorn.

Iz cerkvene zgodovine Kranja.

(Nadaljevanje.)

Pregledala se je neka pridejana suspenzija glede osebe imenovanega Klementa. Pregledovala se je razglasitev iregularnim istega gospoda. Pregledala se je tudi neka priložena listina izobčenja glede Klementa. Pregledala se je nadalje ustanovna listina obsežne ljubljanske škofije, ki jo je ustanovil cesar Friderik III. in Maksimilijan I., potrdil pa papež Pij II., na podlagi katerih je ljubljanska škofija z vsem delovanjem, prirastkom posestva, dohodki, osebami, pravicami, dobičkom, bremenim in častmi izvzeta iz oglejske očkove in od vsakega drugega škofa (ordinaria) ter neposredno, naravnost podvržena sv. rimski stolici. Pregledala se je listina vtelesenja kranjske župnije napominani ljubljanski škofiji, posebno in naravnost v naslov vzdrževanja (titulum mensae). Naposled se je pregledalo vse, kar je bilo treba pregledati, prevdarilo vse, kar je bilo treba prevdariti. Poklicalo se je presv. Ime Kristusovo, od katerega je zavisno vse pravo razsojanje. Posvetovanju so prisostvovali sledeči gospodje: Mihael Mikec, doktor bogoslovja, stolni dekan in predsednik kranjskih stanov, Gašper Freydenschuss, stari prošt in kolinsko-volilni knežji svetnik, Jurij Schriepner, stolni kanonik in pridigar (ecclesiastes) ter župnik na Igu, Adam Sontner, stolni kanonik in pridigar, Kozma Friderik, korar in doktor bogoslovja in slednjič škof ljubljanski. Obrazložilo se je vse in presodilo ter po sodnem reku razglasilo slovesno: Obvestila, zagrojitve, suspenzije, nepravilnosti, izobčenja in vsa dela in početja napram omenjenemu Klementu od strani gospoda oglejskega očaka ali njegovega naddijakona Trebuhana so bila in so nična, brez vsake veljave in pomena. Iz njih tudi slediti ni mogel in ni sledil noben juridičen učinek, še manj pa poskušeni. Gosp. oče in njegov naddiakon sta hotela žeti na tuji njivi ter obdržati združeno in razdeljeno, skupno in posebič, po sv. kanonih dolžne kazni radi kršitve in prilastitve tuje jurisdikcije. Radi tega pa isti gosp. Klement kot vikarij v Kranju in njegovi nasledniki niso dolžni, še manj prisiljeni na kak način ali po kaki pogodbi (zavezbi) ubogati in poslušnim biti predrznim poveljem večkrat omenjenega gosp. očaka ali njegovega naddijakona, ker onadva nista oblastna sodnika njegova, ampak nepripustna in vsiljena ter vsled tega

nimata nobene jurisdikcije, pravice in oblasti ne do njega, kakor tudi ne do škofa ljubljanskega, ki je pravi župnik kranjski; tako in nič drugače. Ta razsodba je bila na zahtevo gosp. Mgr. Jan. Frid. Klementa ondi odločena in razglasena v pričo odličnih mož: Jožefa Posarel in njegovega brata Matije ter Gregorija Zurler. V dokaz tega sledi lastnoradni podpis ljubljanskega škofa in škofijski pečat. Hvala Bogu!

Ako se ne gleda na razne boje, ki jih je moral škof Chroen prestati v svoji odločnosti napram raznim nasprotnikom svojim, oziroma samo na borbe za posest kranjske župnije, pri katerih je sam priznal, da zaupa za Bogom edino-le na protektorja svojega nadvojvoda Ferdinanda, moramo priznati, da je neustrašen junak, ki gre po svoji jasno zarisani poti, dokler ne doseže svojega zaželjenega namena.

K zgoraj omenjenemu činu, ki ga je izvršil konzistorij na sv. Jdrte dan 1607., je dal škofu nasvet njegov prokurator dr. Gašper Terc. Ta se je pomenkoval o tej zadevi obširno z dvorskim podkancelarjem Casalom, od katerega je zvedel, da se deželni knez ne meša rad v spore med duhovnimi predstojniki, marveč jih oddaja apostol. nunciju, ki je pa škofu zelo nasproten in mu brez vsakega vzroka dela neprijetnosti še v drugih zadevah, koliko bolj še v zadevah njegovih z oglejsk. očakom in tržaškim škofom. In kar se tiče gosp. Klementa, meni prokurator, in vsega nasilstva očakovega in njegovih cerkvenih kaznij nad osebami, ki niso v njegovi škofiji, ni drugega, kakor sama neutemeljena ničnost brez kakih učinkov. In ako bi gospod oče tudi v Rimu gosp. Klementa tožil, bi ondi gg. očetje kmalu spoznali, ker je podložen le vaši eksemptni škofiji, da vse očakovo početje meri le nato, da bi se polastil župnije. Ako hoče vaša milost gosp. Klementa obvarovati končno vsega boja, naj stori to, kar sem glede te tvarine že večkrat svetoval, namreč, naj pride pred skupni konzistorij, pred vas kot postavno njegovo oblast, kjer naj pripoveduje vse dogodke očakove zadeve, pokaže vse, akt za aktom, kar se mu je kot mandat vročilo, slednjič pa zahteva, da se vse to, kar je gosp. oče proti njemu počel, prizna kot veljavno, neobvezno, ker on od njega nima nobene jurisdikcije, da ga vsled tega ni dolžan ubogati. Gosp. Klement dobi s tem v roke razsodek, ki velja pred vsako oblastjo tu in tam, izvrstno in imenitno, vrhutega pa naša milost dà s tem gosp. očaku razumeti, da naj se v prihodnje ne spušča več v take procedure (postopanje), sebi pa ohrani mirno posest ter varovala in obenem pri tem nobenega apostol. nuncija ne potrebovala. Ravno tega mnenja je tudi prej omenjeni deželni g. oblastnik ter poleg njega tudi apostol. nuncij, ki mu je, pravi prokurator, pred letom v zaupnosti to svoje mnenje odkril in očitno povedal. Tako bi svetoval vsak moder, nesumljivi pravdoznanec, da storite, sicer vaša milost ne bo vse življenje imela miru in vedno bo dovolj intrig in novih prilik še za predrznejša početja. Toliko o tej zadevi.

V Gradcu, dne 20. julija 1606.*)

Udani sluga

Gašper Tertz.

Ako je l. 1602. odločen nastop ljubljanskega škofa na goriški sinodi za pravice svoje na javni seji mogočnemu nelojalnemu očaku sapo zaprl saj za trenutek, da je bil ves iz sebe, je bil pa omenjeni konzistorialni sodni odlok glede kranjskega župnika Klementa tako mrzel poliv, da je obmolknil, četudi je le z gnevom prenašal, da je bila ljubljanska škofija od njegove nadoblasti izvzeta. Ujeda se je hotel le še domišljavi naddiakon Trebuhana ob neki priliki, pa mu je škof dal vedeti, da je pripravljen.

*) Ljubljana, kap. arhiv. Fr. 157. št. 35.